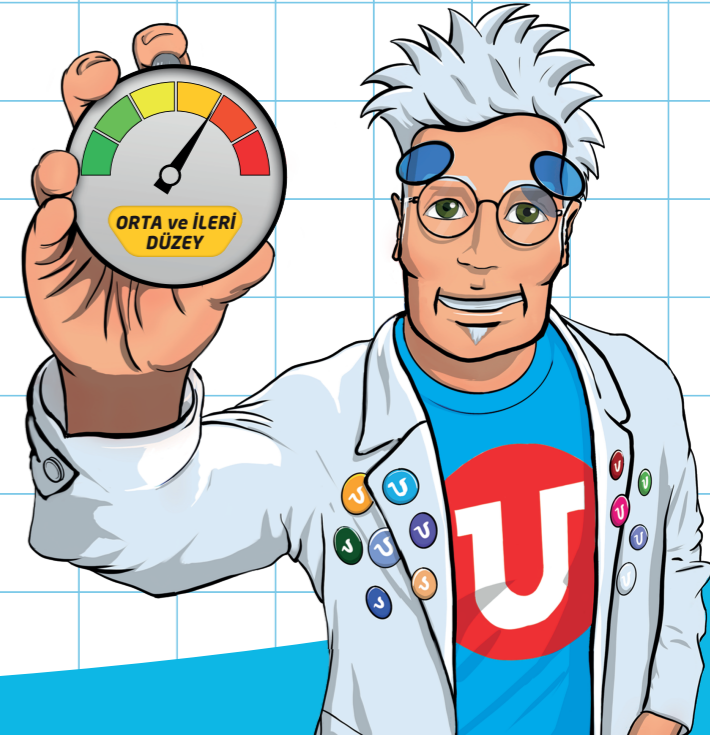

2.ÜNİTE

AYT Orta ve İleri Düzey Fizik Soru Bankası

Elektriksel Kuvvet ve Elektrik Alan

TAMER YALÇIN

ELEKTRİKSEL KUVVET VE ELEKTRİKSEL ALAN

Elektriksel Kuvvet

Elektrik Alan

Elektrik Alan Çizgileri

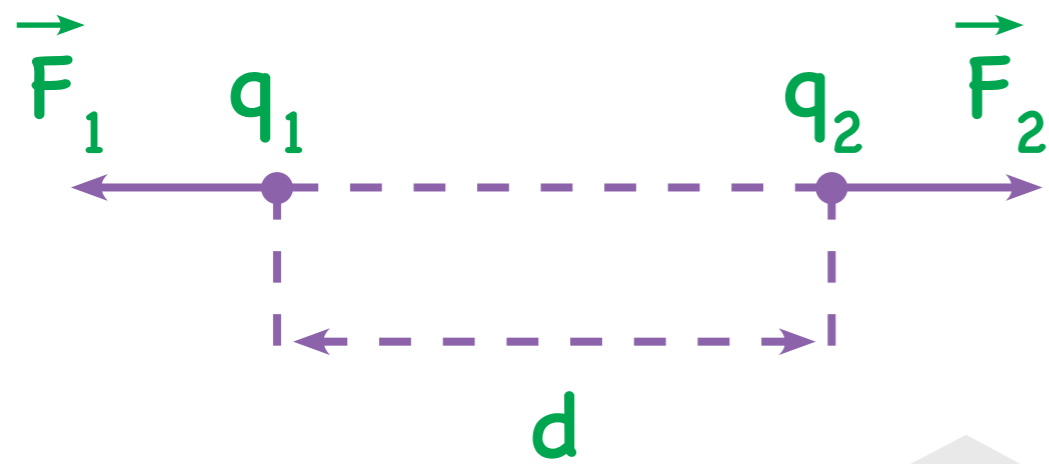
Elektriksel Kuvvet ve Elektrik Alan

→ Ayt'de
son üç yılda
iki soru geldi.

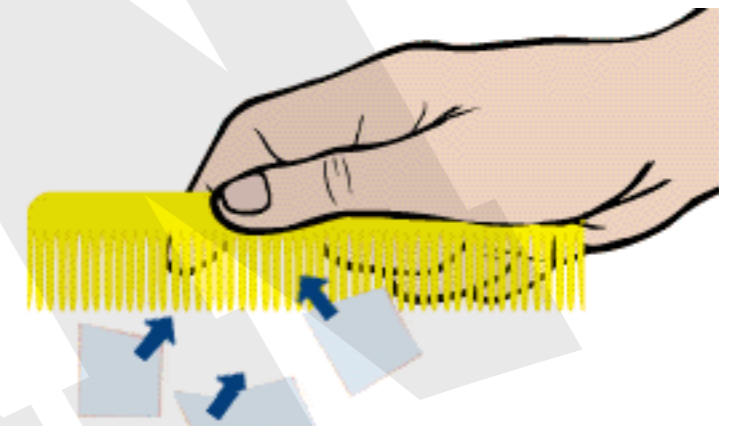
YAYINLARI

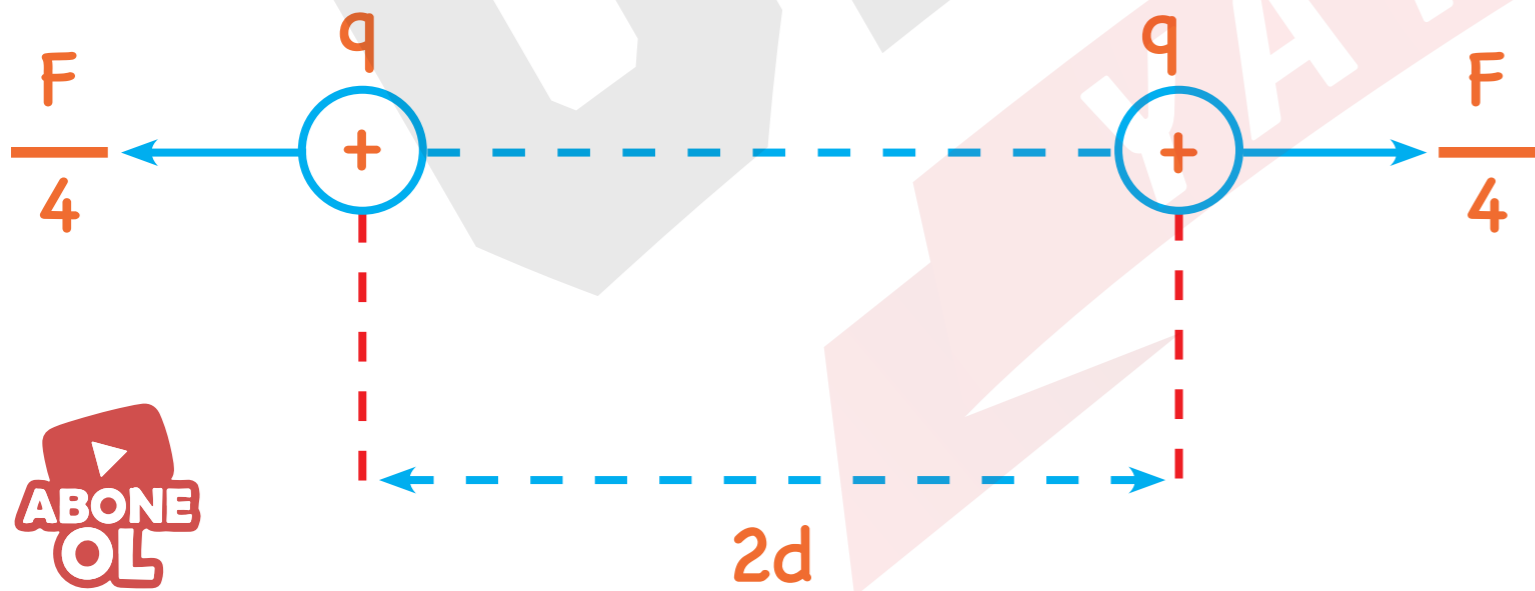
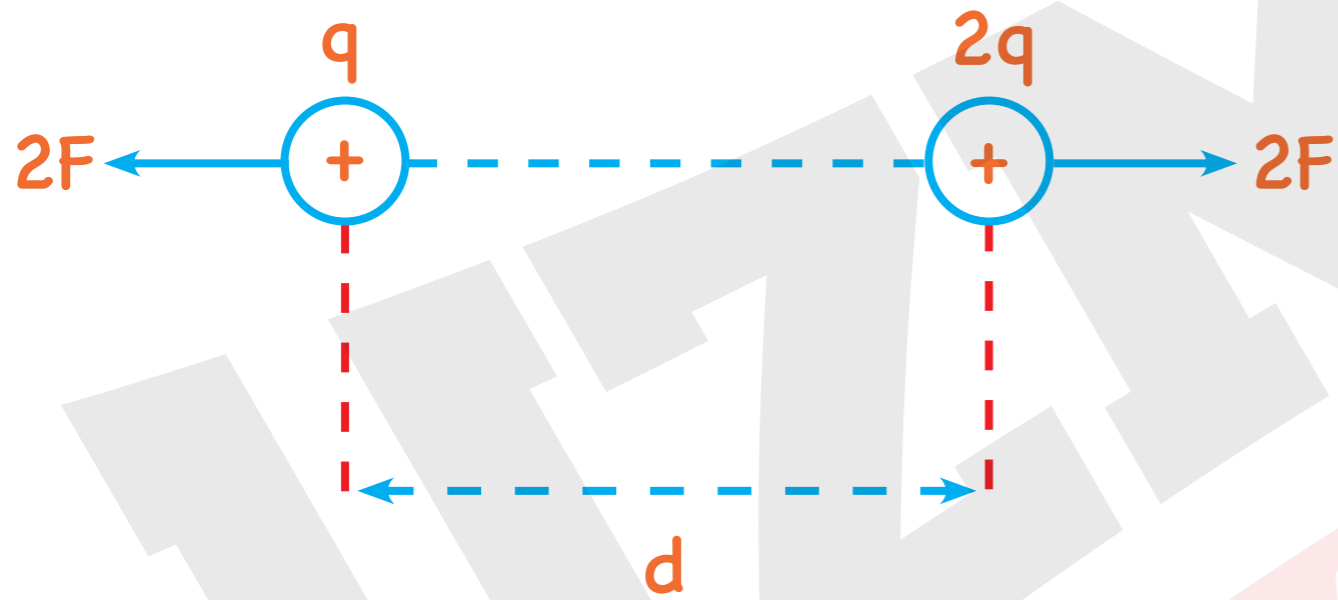
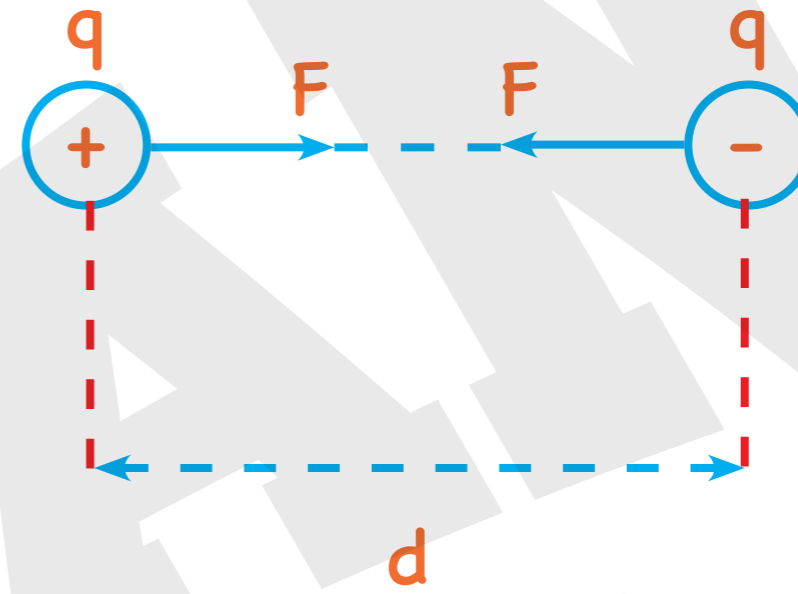
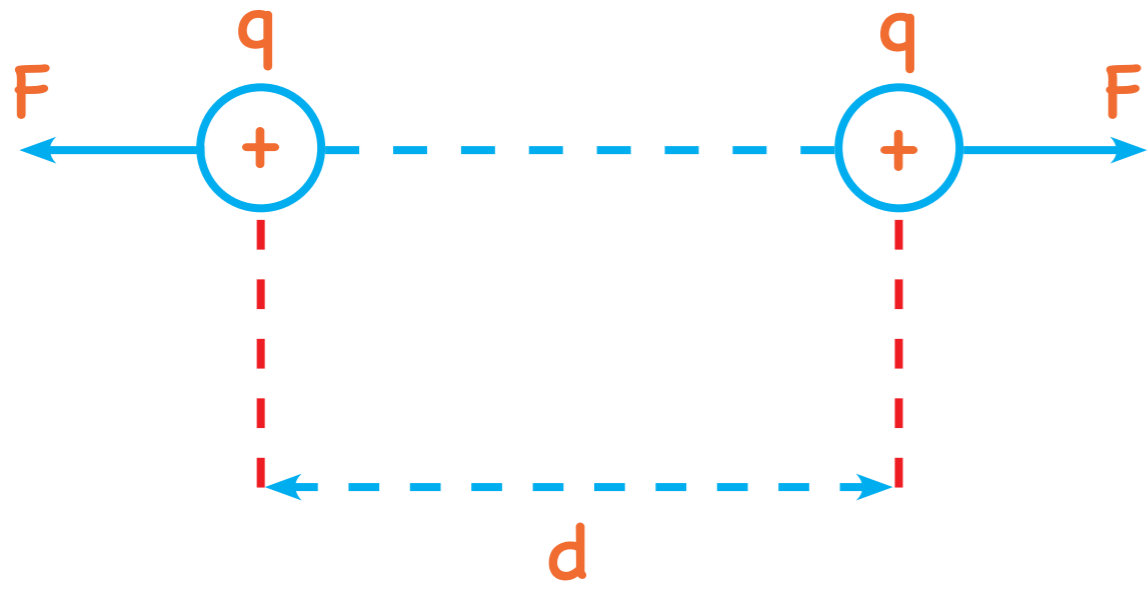
Elektriksel Kuvvet

$$F = k \frac{q_1 q_2}{d^2}$$

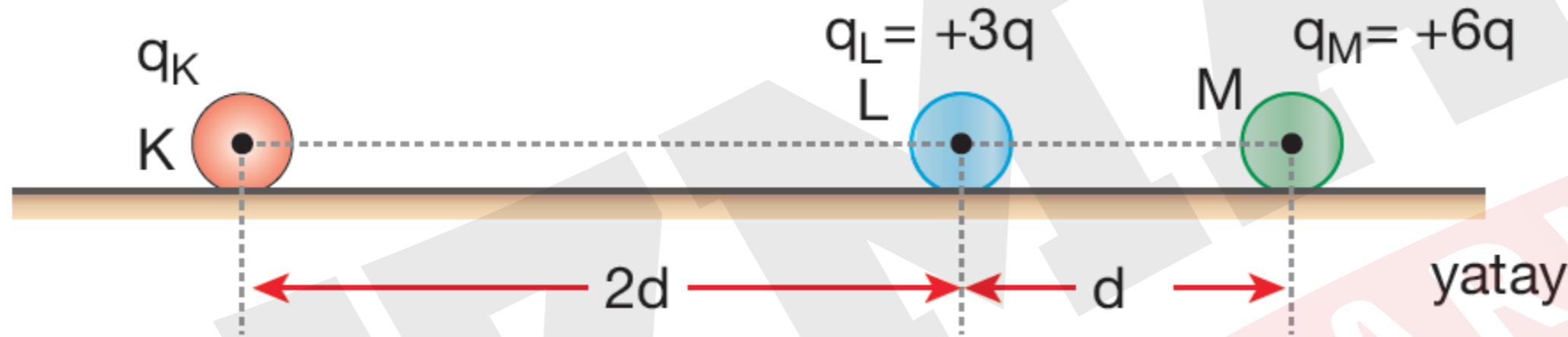
$$\vec{F}_1 = -\vec{F}_2$$

Örnek:

K, L, M cisimlerinin elektrik yükleri sırasıyla q_K , $+3q$, $+6q$ 'dur. Şekildeki konumlarda tutulan cisimlerden L serbest bırakıldığında hareket etmemektedir.

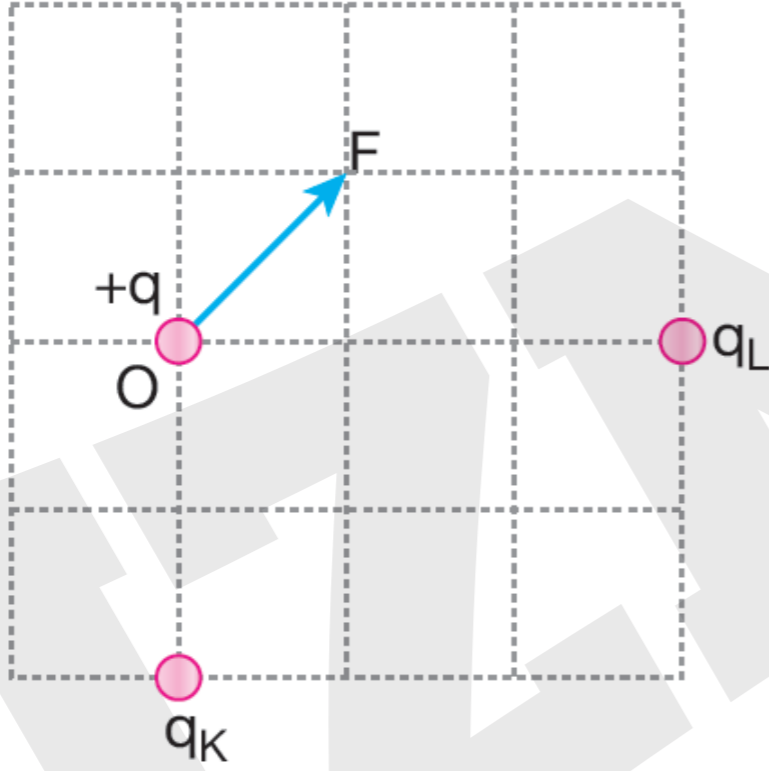

Buna göre, K cisminin yükü q_K kaç q 'dur?
(Sürtünmeler önemsizdir.)

- A) 6   B) 12   C) 18   D) 24   E) 48

Örnek:

Elektrik yükleri q_K , q_L olan noktasal cisimlerin O noktasındaki $+q$ yüküne uyguladıkları bileşke elektriksel kuvvet F şekildeki gibidir.

Buna göre, elektrik yüklerinin $\frac{q_K}{q_L}$ oranı kaçtır?

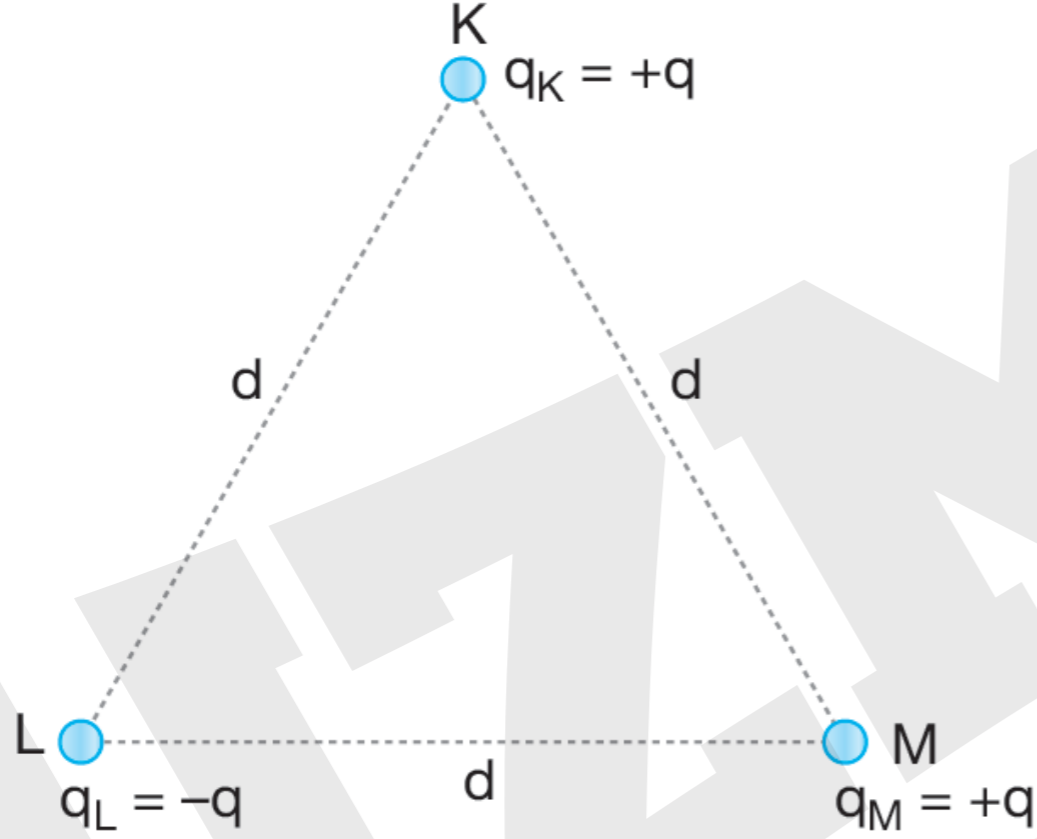
(Bölmeler eşit aralıktır)

- A) $-\frac{9}{4}$ B) $-\frac{3}{2}$ C) $-\frac{4}{9}$ D) $\frac{9}{4}$ E) $\frac{4}{9}$

Örnek:

Elektrik yükleri sırasıyla $+q$, $-q$, $+q$ olan noktasal K, L, M cisimleri şekildeki gibi eşkenar üçgenin köşelerine yerleştirilmiştir.

Buna göre, K cismine etki eden bileşke elektriksel kuvvetin büyüklüğü kaç $\frac{kq^2}{d^2}$ dir?

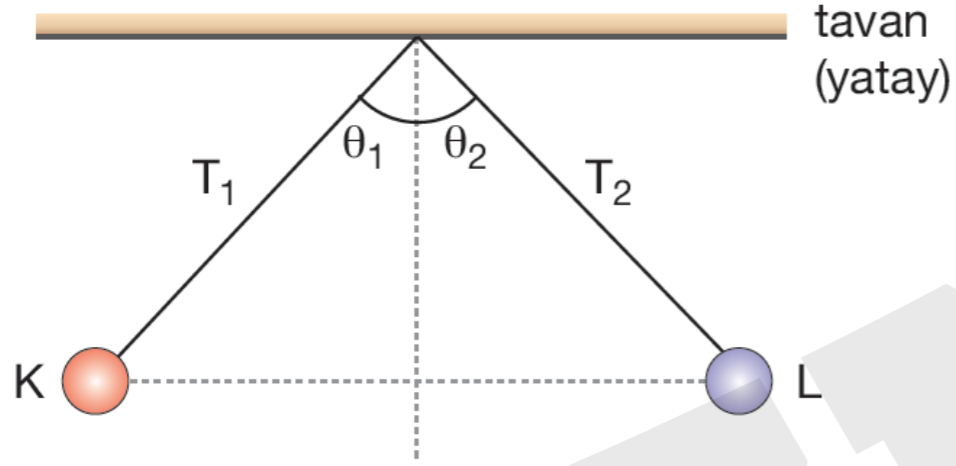
- A) $\frac{1}{\sqrt{3}}$ B) $\frac{1}{2}$ C) 1   D) $\sqrt{3}$ E) 2

Örnek:

K, L cisimleri tavana ipek ipliklerle şekildeki gibi asılmıştır. Cisimlerin denge konumlarıyla yaptıkları açılar; θ_1 , θ_2 'dir.

Buna göre;

- I. Kütleler arasındaki ilişki $m_L > m_K$ ise $\theta_1 > \theta_2$ 'dir.
- II. Kütleler arasındaki ilişki $m_K > m_L$ ise iplerde oluşan gerilme kuvvetleri ilişkisi $T_1 > T_2$ 'dir.
- III. İplerde oluşan gerilme kuvvetleri cisimlerin elektrik yüklerinin cinsine bağlıdır.

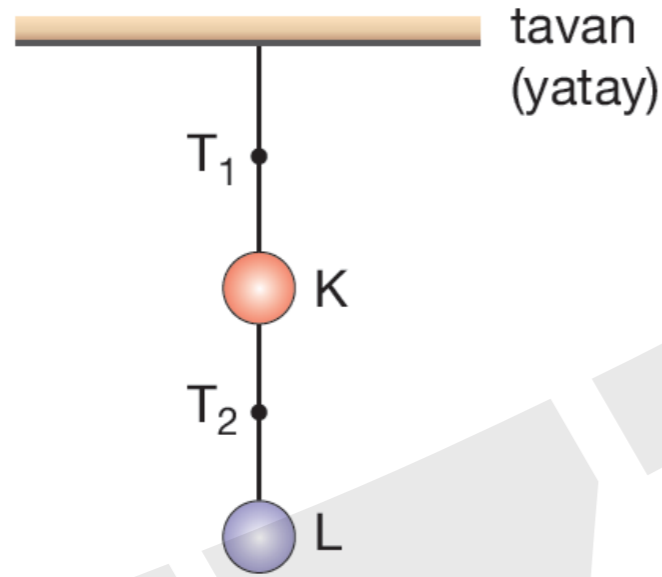
yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

Örnek:

Yük işaretleri aynı olan farklı ağırlıktaki K, L cisimleri şekildeki gibi dengede iken iplerde oluşan gerilme kuvvetleri T_1 , T_2 dir.

Buna göre, L cisminin yük miktarı artırıldığında;

- I. T_2 ip gerilme kuvveti artar.
- II. T_1 ip gerilme kuvveti azalır.
- III. Cisimlerin birbirine uyguladığı elektriksel kuvvet değişmez.

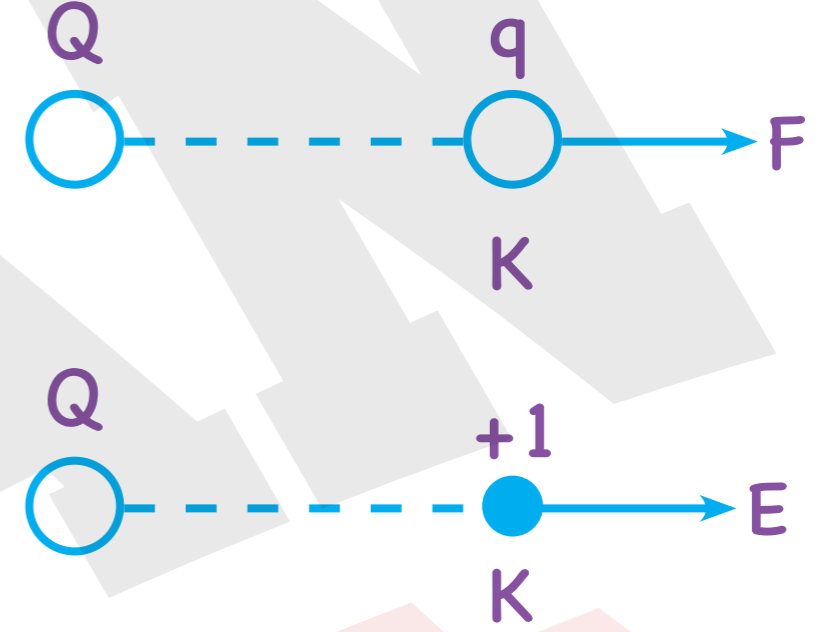
yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

Elektrik Alan

- Durgun bir yükün çevresinde oluşturduğu etki alanına elektrik alanı denir.
- Durgun bir yükün K noktasındaki elektrik alan şiddeti K' deki +1 C'luk yüke uyguladığı elektrikselsel kuvvettir.

$$F = \frac{kQq}{d^2}$$

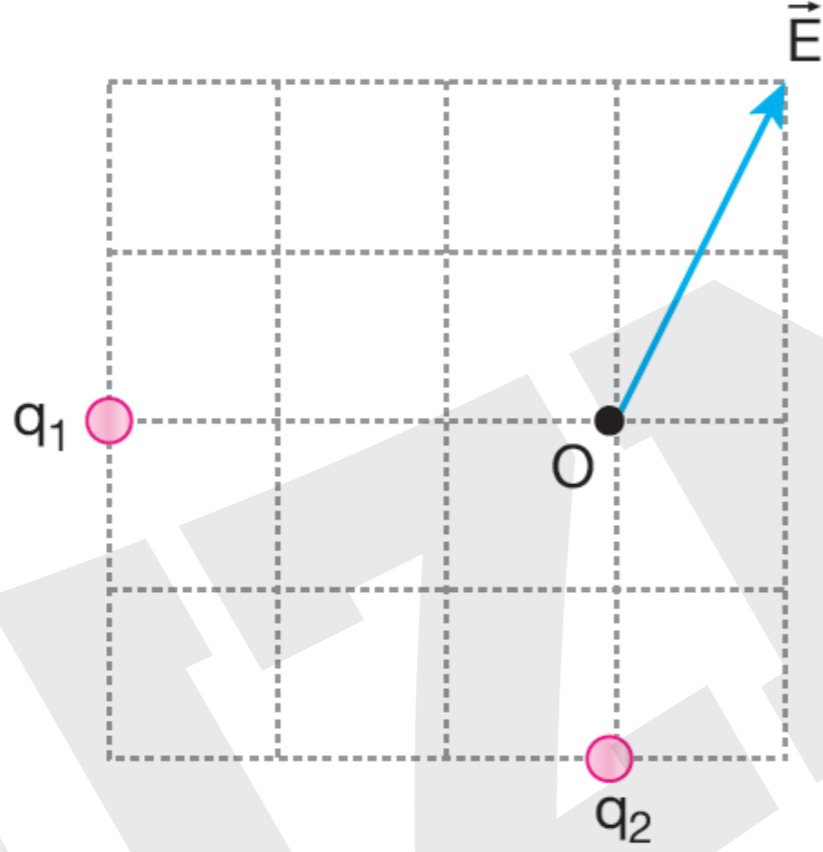
$$E = \frac{kQ}{d^2}$$

$$F = q E$$

$$\frac{N}{C}$$

Örnek:

K, L noktalarına sabitlenmiş noktasal cisimlerin elektrik yükleri q_1 , q_2 olup O noktasındaki bileşke elektrik alan şiddeti $\vec{E}$ 'dir.

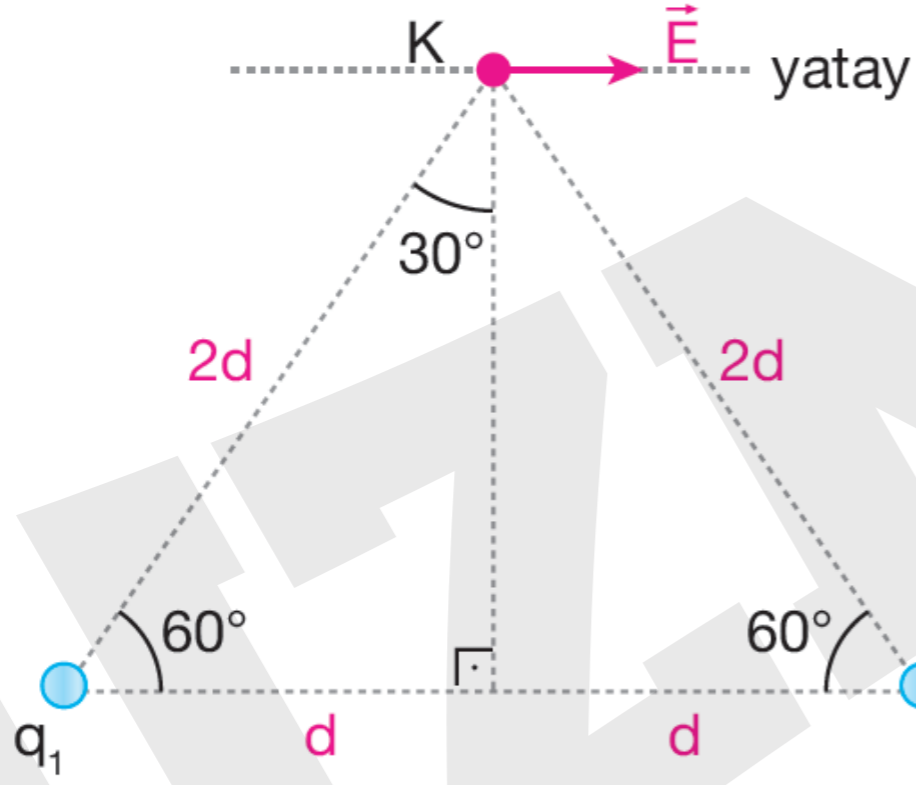

Buna göre, cisimlerin yükleri $\frac{q_1}{q_2}$ oranı kaçtır?
(Bölmeler eşit aralıktır.)

- A) $-\frac{9}{8}$ B) $-\frac{8}{9}$ C) $\frac{3}{4}$ D) $\frac{8}{9}$ E) $\frac{9}{8}$

Örnek:

Eşkenar üçgenin köşelerine şekildeki gibi q_1 , q_2 yüklü cisimler yerleştirilmiştir. q_1 yüklü cismin K noktasındaki elektrik alan şiddeti $\vec{E}$ 'dir.

q_1 , q_2 yüklü cisimlerin K noktasındaki bileşke elektrik alan şiddeti $\vec{E}$ olduğuna göre, yüklerin $\frac{q_1}{q_2}$ oranı kaçtır?

- A) -2   B) -1   C) 1   D) 2   E) 3

Örnek:

E elektrik alanının olduğu bir ortamda m kütleli, q yüklü bir cisim hızlandırılmaktadır.

Yer çekim ivmesi ihmal edildiğine göre, cismin ivmesini veren bağıntı aşağıdakilerden hangisidir?

A) $\frac{q}{m.E}$

B) $\frac{m}{q.E}$

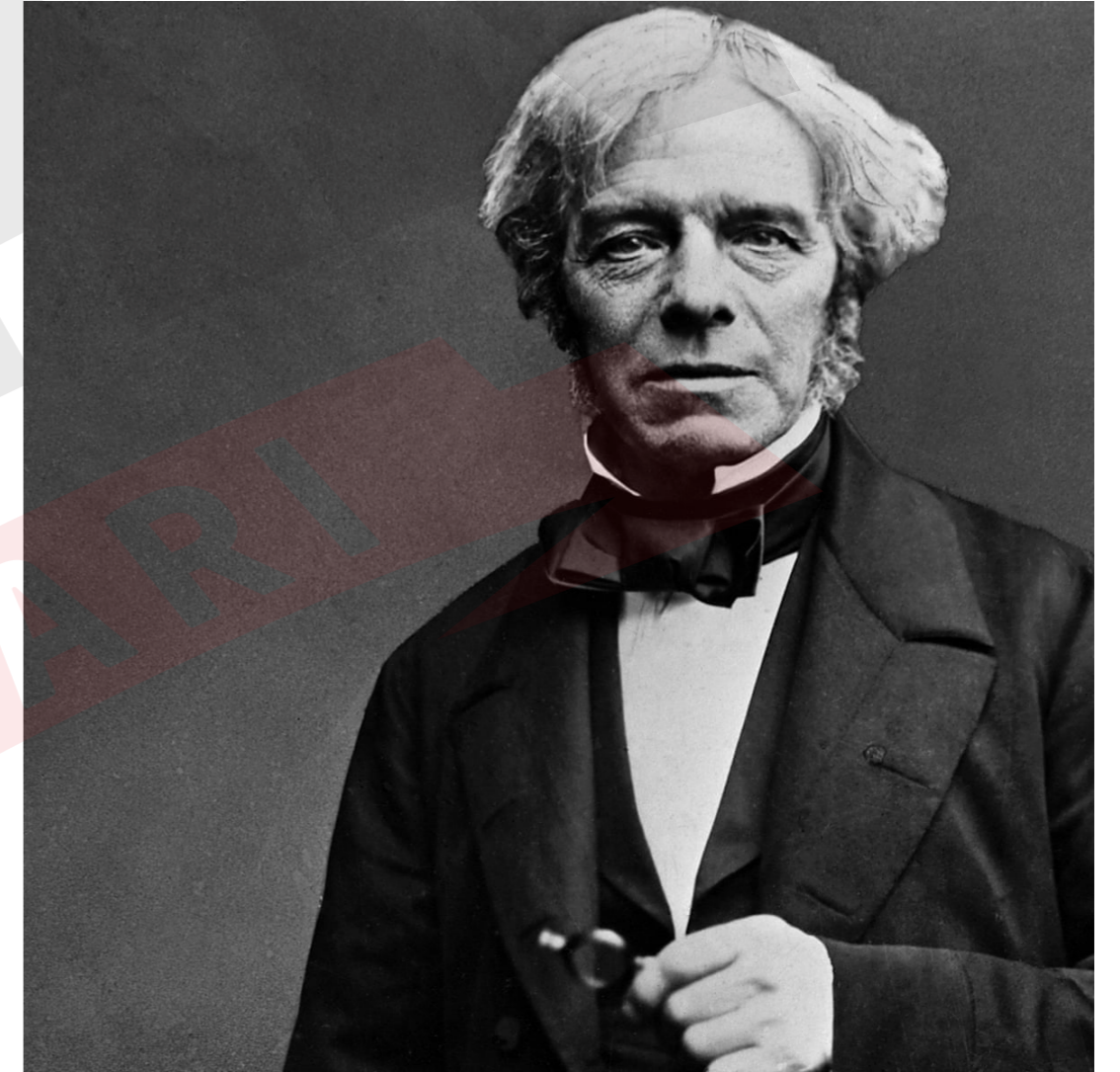
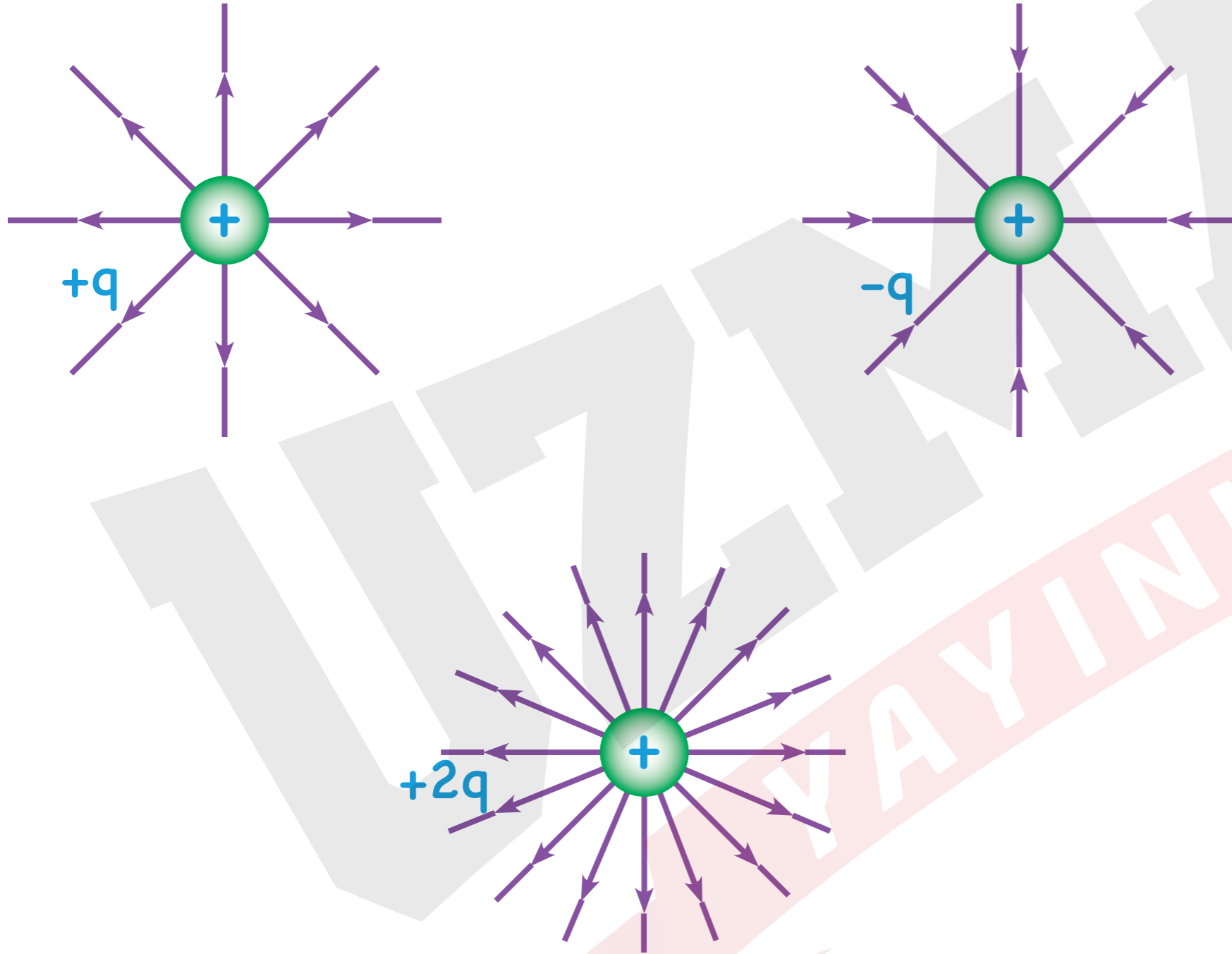
C) $\frac{E}{q.m}$

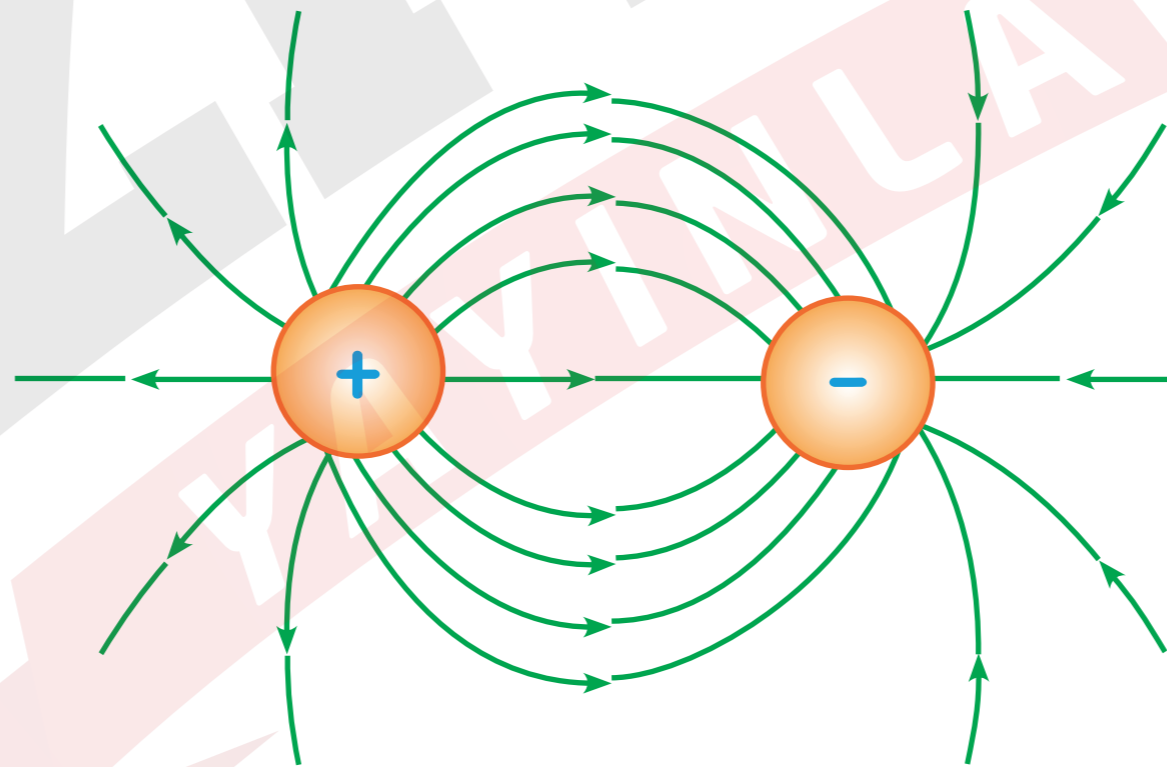
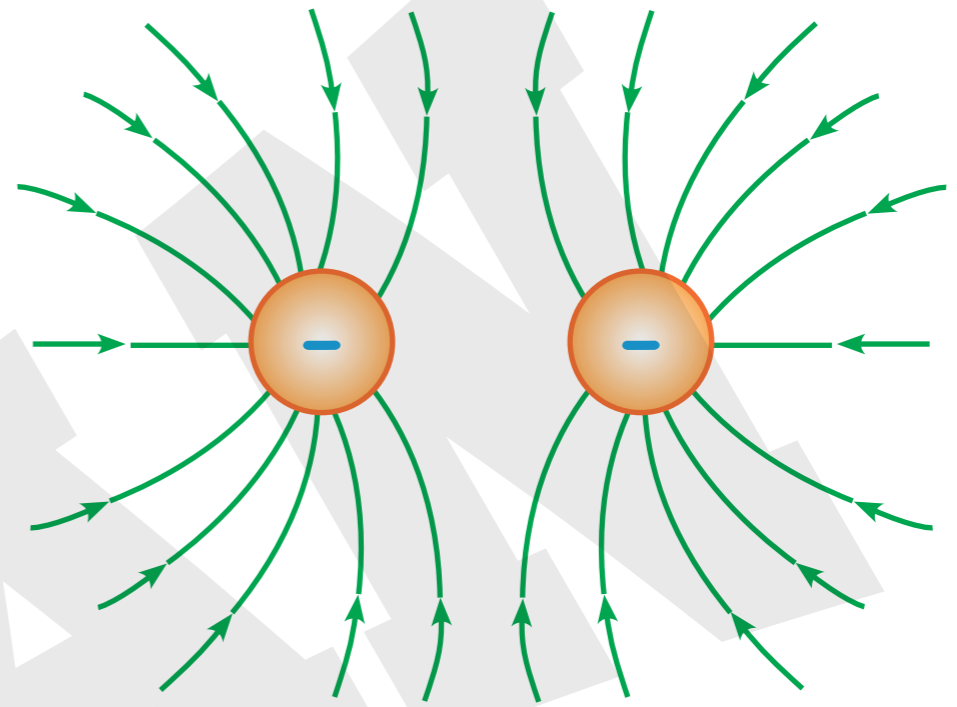
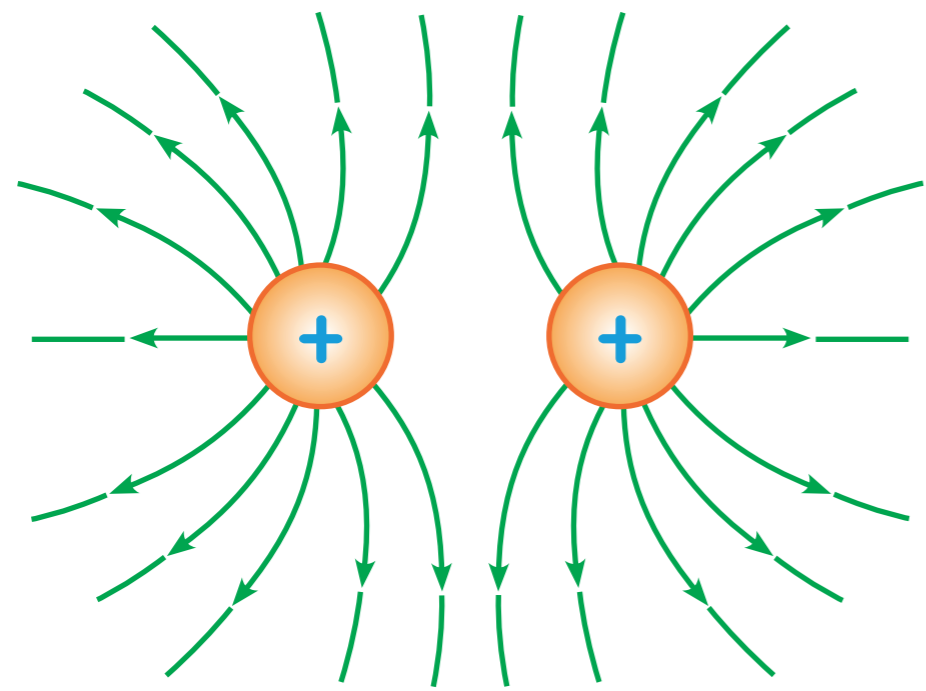
D) $\frac{q.E}{m}$

E) $\frac{m.E}{q}$

YAYINLARI

Elektrik Alan Çizgileri

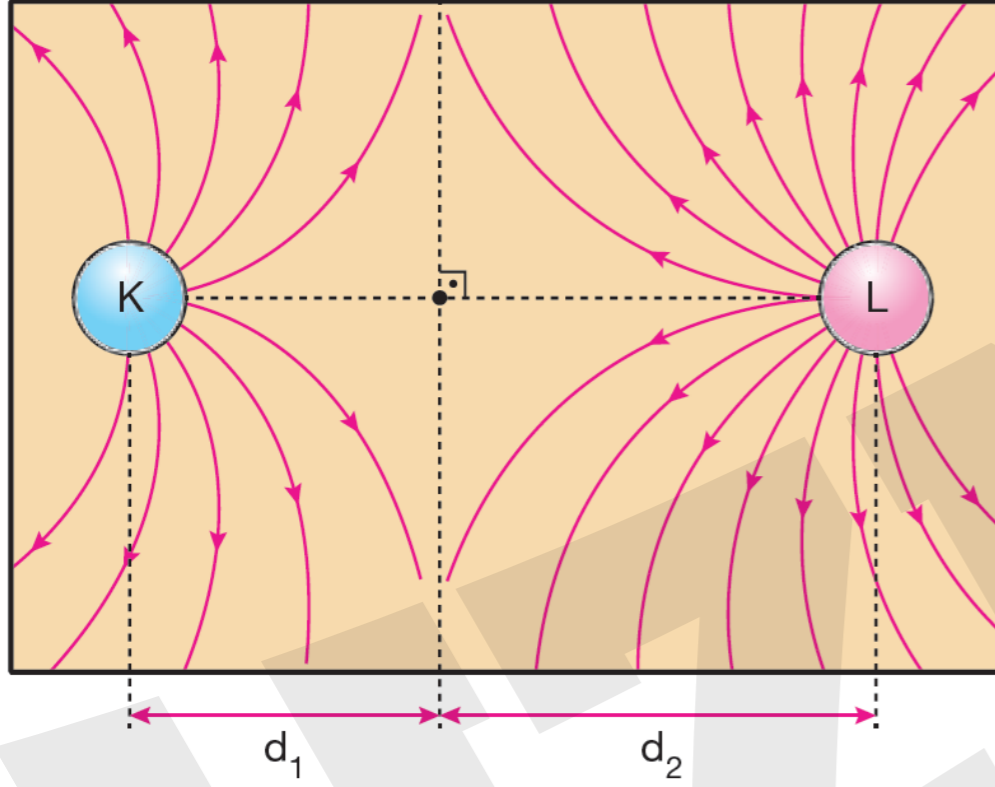

Örnek:

Elektrikle yüklü iletken K, L kürelerinin konumu ve kuvvet çizgilerinin yönü şekildeki gibidir.

K'nin yük büyüklüğü q_K , L'ninki de q_L ve $d_2 > d_1$ olduğuna göre,

- I. $q_K > q_L$ 'dir.
- II. $q_L > q_K$ 'dir.
- III. q_K ve q_L 'nin yükleri (+) işaretlidir.

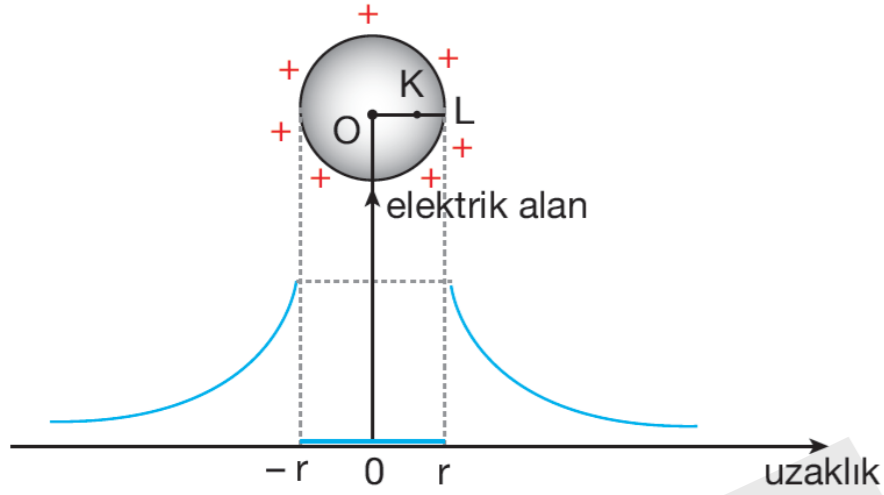
yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

Örnek:

Yüklü bir kürenin elektrik alanının uzaklığa bağlı grafiği şekildedir.

Buna göre, K ve L noktalarındaki elektrik alan büyüklüğünü veren bağıntılar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir? (q : elektrik yük miktarı, k : colomb sabiti)

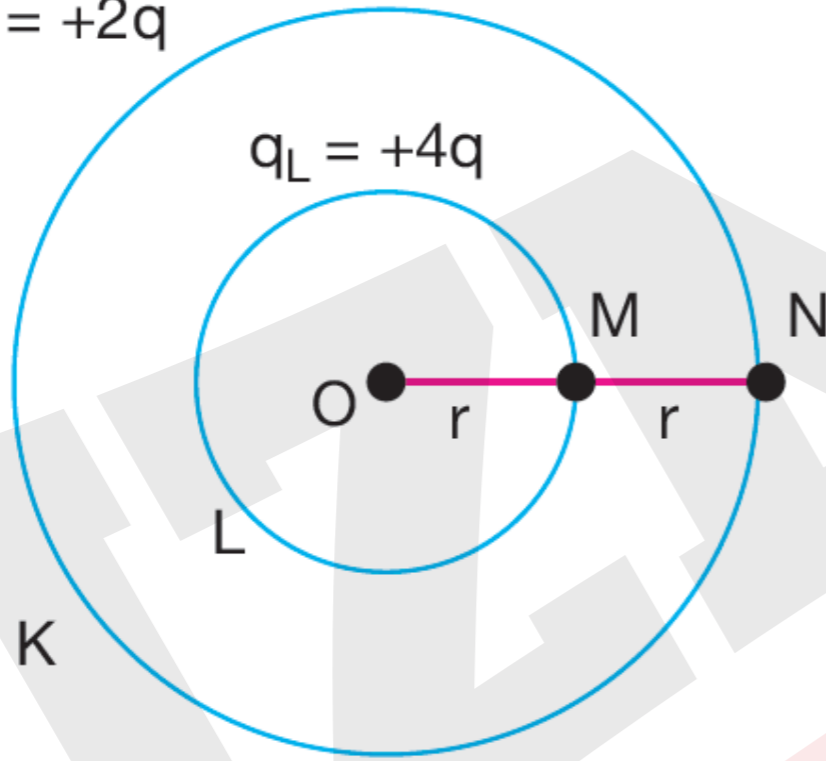
	E_K	E_L
A)	$k \frac{q}{r^2}$	$k \frac{q}{r^2}$
B)	$k \frac{4q}{r^2}$	$k \frac{q}{r^2}$
C)	$k \frac{q}{4r^2}$	$k \frac{q}{r^2}$
D)	0	$k \frac{q}{r^2}$
E)	0	0

Örnek:

İçleri boş O merkezli K, L kürelerinin elektrik yükleri $+2q$, $+4q$ 'dur. Bu kürelerin M noktasında oluşturdukları bileşke elektrik alan şiddeti E_M , N noktasındaki de E_N 'dir.

$$q_K = +2q$$

$$q_L = +4q$$

Buna göre, elektrik alanların $\frac{E_M}{E_N}$ oranı kaçtır?

- A) 4   B) $\frac{8}{3}$ C) 1   D) $\frac{5}{4}$ E) $\frac{9}{8}$